6 Νοεμβρίου 2015

Η μακαριστή Γερόντισσα Ευλαμπία (Ρωμανίδου) (Πρωτοπρεσβύτερος Λάμπρος Φωτόπουλος, Θεολόγος, Νομικός, Mr.Κανονικού Δικαίου, τέως Δικηγόρος παρ᾽Αρείω Πάγω

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

ΣΑΝ ΑΡΧΗ…

Όταν την 10ετία του ’50 ο μακαριστός καθηγητής της θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης π. Ιωάννης Ρωμανίδης παρουσίασε τις θεολογικές του θέσεις στον Ελλαδικό χώρο, οι “παραδοσιακοί” καθηγητές εξανέστησαν με τον τρόπο που προσήγγιζε την σκέψη των Πατέρων. Πολύ γρήγορα η δισπιστία έδωσε τη θέση της στην αποδοχή και στη συνέχεια στην πλήρη αναγνώριση του π. Ιωάννη ως ενός ικανότατου αλλά και “παραδοσιακού” θεολόγου.

Ποιά ήταν άραγε η προσφορά του π. Ιωάννη στην ελλαδική θεολογική Επιστήμη και γενικότερα στην Ορθόδοξη Θεολογία; Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η συνεισφορά του είναι η διατύπωση μιας επιστημονικής ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ της Θεολογίας. Διατύπωσε τρόπους και μεθόδους, “κλειδιά ερμηνείας”, με τα οποία κατανοούνται οι πατέρες της Εκκλησίας.

IMG_2872-e14456290

Image not found or type unknown

Σε όσους είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον π. Ιωάννη Ρωμανίδη εδημιουργείτο εύλογα ένα ερώτημα. Πως αυτό το “αμερικανάκι” με τις σπουδές σε διάσημα Πανεπιστήμια και σε Παπικά Κολλέγια που δεν γνώρισε σχεδόν ποτέ από κοντά τον

Ορθόδοξο Μοναχισμό μπόρεσε να βρή πρωτότυπους δρόμους σύνδεσης της ακαδημαϊκής θεολογίας και της ησυχαστικής θεολογικής παράδοσης.

Είναι γνωστό ότι ο π. Ιωάννης διέθεται μια εξαιρετική ικανότητα να παρατηρεί και να αναλύει τα φαινόμενα, να τα κατατάσσει και να τα συστηματοποιεί. Αυτή η ικανότητά του όμως δεν θα αρκούσε να δημιουργήσει το φαινόμενο "ρωμανίδη" αν δεν συνδυαζόταν με την Καππαδοκική καταγωγή του και δεν είχε την προσωπικότητα της μητέρα του Ευλαμπίας Ρωμανίδου, ως "δείγμα" των ορατών αποτελεσμάτων της αδιάλειπτης νοεράς Ευχής.

Ας δούμε λοιπόν αυτή την προσωπικότητα.

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ

Η Ευλαμπία Ρωμανίδου κατήγετο από την Αραβισσό της Καππαδοκίας. Μια περιοχή που ποτέ δεν έπαυσε να συζητάει θεολογικά, ακόμα και μετά τους μεγάλους Καππαδόκες πατέρες (Βασίλειο το Μέγα, Γρηγόριος Θεολόγο και Γρηγόριο Νύσσης).

Γεννημένη πριν από την καταστροφή (το 1895) μεγάλωσε σε ένα χώρο βαθειάς πίστης. Στο χώρο αυτό η Ορθοδοξία ήταν η πρώτη αξία, η γλώσσα και η καταγωγή το δευτερεύον. Ανήκε σ' εκείνο το μεγαλειώδη λαό των Καραμανλήδων. "Οι Ορθόδοξοι Έλληνες χριστιανοί της Καππαδοκίας (Καραμανλήδες) ήταν σε πολλά μέρη Τουρκόφωνοι διά τον εξής λόγο: Ο Τούρκος κατακτητής, προκειμένου να επιτρέψη να επιβιώσουν, τους έθεσε διά σπάθης τον εξής όρο: " Ή την θρησκεία, ή την γλώσσα σας". Δηλαδή έπρεπε οι καππαδόκες Έλληνες Ορθόδοξοι ή να αλλαξοπιστήσουν εξισλαμιζόμενοι (και κρατούντες την Ελληνική τους γλώσσα) ή να παραμείνουν στην πίστι των πατέρων τους, αλλά να αλλάξουν την γλώσσα τους, υιοθετούντες την Τουρκική. Σοφώς φερόμενοι, προετίμησαν το δεύτερο, διαφυλάττοντες την αγία Ορθόδοξο πίστι τους και θυσιάζοντες την Ελληνική γλώσσα".**[1]**

Δημιούργησαν έτσι έναν ανεπανάληπτο πολιτισμό,**[2]** τον Καραμανλήδικο, που με την δική του ελληνική γραφή, τα σημαντικά μνημεία του, τα μοναδικά ήθη και έθιμά του μετέφρασε το Ορθόδοξο Βίωμα των ασκητών και των αγίων σε καθημερινή πράξη. Το θεολογικό "μοντέλλο" του Καππαδόκη είναι η μίμηση των αυστηρών ησυχαστών, όπως των στηλιτών αγίων Συμεών και Δανιήλ, του αγίου Αλεξίου του Ανθρώπου του Θεού κ. ά. **[3]**. Το κέντρο της κοινωνικής ζωής ήταν ο Ναός και πνευματικό κατόρθωμα ήταν η άσκηση στην νοερά προσευχή. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι η αναπνοή της Καππαδοκίας ήταν στο ρυθμό της Ευχής: Κύριε Ιησού Χριστέ (εισπνοή), ελέησόν με (εκπνοή)!

Μέσα σε αυτό το πνευματικό περιβάλλον μεγάλωσε η Ευλαμπία Ρωμανίδου.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τα παιδικά χρόνια της γερόντισσας Ευλαμπίας ήταν μέσα στον πόνο. Πόνος βαθύς, αλλά σωτήριος. Δωδεκάχρονο κοριτσάκι γνώρισε την φοβερή σφαγή των γονέων της, ένα γεγονός που τα παιδικά μάτια το τύπωσαν βαθειά μέσα στήν ψυχή της. Εντούτοις η εμπειρία αυτή, αντί να αποβή καταστρεπτική για την Ευλαμπία, ήταν το ουράνιο μήνυμα να "πάρη την καλή στροφή ", να αγαπήσει το Χριστό και την Εκκλησία.

Κοινωνικά η Ευλαμπία έμεινε ορφανή, αλλά πνευματικά απέκτησε μια παντοδύναμη προστασία. Η βασίλισσα των Ουρανών, η των "ορφανών βοηθός" την πήρε κάτω από την δική της σκέπη. Με θαυμαστή απλότητα για τόσο μεγαλειώδεις εμπειρίες μιλούσε αργότερα στις μοναχές η γερόντισσα και έλεγε πως της παρουσιαζόταν η Παναγία, πως την έπαιρνε από το χέρι και την έσωζε από διαφόρους ψυχικούς κινδύνους. Από γλέντια που γινόταν γύρω της την εμπόδιζε, την απομάκρυνε. Μετά της ερχόταν πολύ διάθεση για προσευχή. Έτσι από μικρό παιδάκι επικοινωνούσε διά της προσευχής με το Θεό!

Άραγε τι είδους προσευχή να έκανε η μικρή ορφανή Ευλαμπία; Σε μια έγγραφη εξομολόγηση που άφησε**[4]**, λέει τα εξής: Δώδεκα χρονών που ήμουν, προσευχή που έκανα αυτή ήταν. Παράκληση, Εξάψαλμος, Απόδειπνο, Παλαιά και Καινή Διαθήκη. Έτσι περνούσα το χρόνο μου. Αυτούς τους λόγους δεν τους άφηνα από το μυαλό μου νύχτα και μέρα. Κύριε Αγαθέ, τα αγαθά σου μή μου στερήσης, από κάθε τι, να ακούω τα λόγια σου. Από απρεπή πράγματα με την βοήθειά σου Κύριε μου, φύλαξέ με. Κύριε, κατά την εντολή σου, όπως ξέρεις εσύ Κύριε, ο λάρυγγάς μου, ότι λέει δικός σου είναι. Η Βασίλισσα η Παναγία μας, με τις πρεσβείες της και των αγίων... Και από όλους αυτούς Ευλογητός είσαι εις τους αιώνας των αιώνων Αμήν."

ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή έρχεται στην Ελλάδα και εγκαθίσταται στον Πειραιά. Παντρεύεται τον συμπατριώτη της Σάββα Ρωμανίδη και αποκτά το πρώτο της παιδί, αγόρι. Το έχει ταμμένο στον επίσης πρόσφυγα, άγιο Ιωάννη το Ρώσσο. Αξιώνεται, όταν το παιδί έγινε 2 ετών, να πραγματοποιήσει το τάμα της και να το βαπτίσει τον μετέπειτα ιερέα Ιωάννη, στο Προκόπι Εύβοιας. Η ζωή στην Ελλάδα είναι δύσκολη και η οικογένεια Ρωμανίδη μεταναστεύει το 1927 στην Αμερική. Η πολυπολιτισμική κοινωνία, με την ποικιλόχρωμη θρησκευτικότητα και τις διαφορετικές αξίες δεν την επηρέασαν, αντίθετα της έδωσαν την πρόκληση για ιεραποστολή. Πολεμάει με τις, όποιες δυνάμεις διαθέτει, τον Προτεσταντικό

περίγυρο. Η θερμότητα της πίστης της κάνει εντύπωση. Οι αιρετικοί διαβλέπουν ότι θα είναι μεγάλη επιτυχία γ'αυτούς αν προσηλυτίσουν στις ιδέες τους αυτήν την καππαδόκισσα με την πολλή πίστη. Δεν παραγνωρίζουν και το αξιόμαχο της αντιπάλου. Οργανώνουν έτσι πραγματική "επιχείρηση" για τόν προσηλυτισμό της, στην οποία συμμετέχουν 10-15 άτομα. Την επισκέπτονται και προσπαθούν μέσα από την αγία Γραφή, με τα γνωστά τους επιχειρήματα, να την κλονίσουν. Η Ευλαμπία έχει άλλα μεγαλύτερα και ακαταμάχητα επιχειρήματα. Τους αφήνει για λίγο μόνους και καταφεύγει στους αγίους, που έχει στο "εικονοστάσι" του δωματίου της. Προσεύχεται με θέρμη να την φωτίσει ο Θεός. Και Ω! Του θαύματος! Μια δυνατή βοή βγαίνει από τις εικόνες. Την ακούν και οι Προτεστάντες και τρέπονται σε άτακτη φυγή. Έκτοτε δεν την ξαναενόχλησαν.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Η σημερινή νεοεποχίτικη νοοτροπία απαιτεί να δεχόμαστε τους άλλους όπως είναι, χωρίς να τους διαφωτίζουμε για την πλάνη τους. Η γερόντισσα Ευλαμπία δεν γνώριζε από αυτές τις ψεύτικες γλυκερότητες. Είχε βεβαιωθεί ότι η μόνη αλήθεια είναι η Ορθόδοξη Πίστη και δεν υπάρχει άλλος τρόπος σωτηρίας από το Ορθόδοξο Άγιο Βάπτισμα. Έτσι, όταν έμαθε ότι η κόρη της Παρθενία παντρεύτηκε στην Ν. Ζηλανδία έναν ετερόδοξο, τον Malcolm, ανώτερο κρατικό υπάλληλο, διέγνωσε ποιό ήταν ακριβώς το καθήκον της. Πηγαίνει στην Ν. Ζηλανδία και μένει εκεί μέχρις ότου να κατηχήσει σωστά το γαμπρό της και να τον βαπτίσει ορθόδοξο με το όνομα Μάρκος. Δεν εγκαταλείπει την Νέα Ζηλανδία πριν να εκπληρώσει και τον άλλο ιερό σκοπό της: Να ιδρύσει Ορθόδοξη Εκκλησία στο Christchurch, την δεύτερη μεγάλη πόλη της χώρας αυτής.

Η ΜΟΝΑΧΗ

Μετά τον θάνατο του συζύγου της προσφέρει τις υπηρεσίες της ως ράπτρια στο αντρικό μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Βοστώνη και συγχρόνως αρχίζει μόνη της να ασκείται στην μοναχική ζωή. Παίρνει έτσι σταθερή την απόφαση να γίνει μοναχή. Η ευκαιρία δεν άργησε να δοθή. Ο γιός της, ο π. Ιωάννης, επιστρέφει οικογενειακώς στην Ελλάδα και η γερόντισσα τον ακολουθεί ενημερώνοντάς τον συγχρόνως για τις προθέσεις της.

Με την μεσολάβηση του π. Ιωάννη και την συνδρομή του (νυν) Επισκόπου Τυρολόης και Σερεντίου κ. Παντελεήμονος Ροδοπούλου ο π. Πολύκαρπος Μαντζάρογλου την συνιστά στο Ιερό Ησυχαστήριο "Ευαγγελιστής Ιωάννης ο θεολόγος" Σουρωτής Θεσσαλονίκης, όπου γίνεται δεκτή ως δόκιμη στις 17/1/1971. Στις 4/5/1973 γίνεται η κουρά της σε μεγαλόσχημη, χωρίς να αλλάξη το βαπτιστικό της όνομα.

Ως μοναχή, ουδέποτε παρέλειπε τον κανόνα της. Τα μεσάνυχτα στις 12 προσευχόταν ανελλιπώς με τον τρόπο που είχε συνηθίσει από νέα. Εξηγούσε δε με τον ακόλουθο χαρακτηριστικό τρόπο την συνήθειά της αυτή: “τότε, παιδί μου, ανοίγει ο ουρανός”, έλεγε.

Στο μοναστήρι έζησε μέχρι το 1980, οπότε κοιμήθηκε εν Κυρίω οσιακά όπως το ζητούσε αδιάκοπα από το Θεό: “Το όνομά μου εν βίβλω ζωής να περάσης. Ειρηνικά χριστιανικά τα τέλη της ζωής μου δός μου…”**[6]**

Προγνώριζε το θάνατό της και το έλεγε στις αδελφές που την υπηρετούσαν, όταν τις μιλούσαν για γεγονότα που θα γίνονταν αργότερα (Κτίσιμο Ναού αγίων Αρχαγγέλων). Άλλωστε το γεγονός του θανάτου ήταν η μελέτη της καρδίας της από ηλικία 12 χρόνων “τον θάνατο να μην βγάλω από το νού μου Κύριε δός μου” έλεγε**[7]**. Ο Θεός τις έδωσε τους τελευταίους μήνες της ζωής της όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για να προετοιμαστή για το μεγάλο πέρασμα.

Οταν επρόκειτο να τελειώσει την ζωή της το απόγευμα της 6ης Νοεμβρίου 1980 δεν ήθελε καμμιά από τις αδελφές που την υπηρετούσαν να μείνη κοντά της. Πήγαν όλες στον εσπερινό, έμεινε μόνη. Κάποια περαστική αδελφή την άκουσε να συζητάει μέσα στο κελλί της, άγνωστο με ποιόν. Όταν επέστρεψαν από τον Εσπερινό είχε κοιμηθή.

Η ΧΑΡΙΣΜΑΤΟΥΧΟΣ

Τα μεγάλα χαρίσματα τα δίδει ο Θεός σε αγίους μετά από πολυχρόνιους ασκητικούς αγώνες ή σε απλοϊκούς χριστιανούς, που ουδέποτε εφαντάσθησαν ότι είναι άγιοι. Η γερόντισσα Ευλαμπία ανήκε στους τελευταίους.

Απέκτησε το διορατικό χάρισμα μετά από το χάρισμα της νοεράς ευχής. Με χαρακτηριστική απλότητα εξηγούσε στο γέροντα Παΐσιο με λεπτομέρειες πως προσεύχεται γονατιστός στο κρεββάτι του μέσα στο κελλί του, στο Άγιον Όρος. Και σχολίαζε ο γέροντας Παΐσιος ότι “ η γερόντισσα Ευλαμπία έχει πνευματική τηλεόραση…”

Όταν την ρωτούσαν για τις πνευματικές της εμπειρίες απέφευγε να απαντά με την εξής φράση: “Έτσι όλοι οι άνθρωποι βλέπουν. Εγώ από μικρό παιδί έβλεπα αγίους. Μου είπαν, παιδί μου, να μην λέω. Κακό και μένα, κακό και σένα”

Η ευλάβειά της ήταν έκδηλη όταν προσήρχετο στα Άχραντα Μυστήρια. Πάντοτε με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος πήγαινε να κοινωνήση και πάλι με σταυρωμένα τα χέρια επέστρεφε στο στασίδι της. Τον τελευταίο χρόνο, που ήταν

κλινήρης και κοινωνούσε στο κελλί της, την ίδια ευλάβεια διατηρούσε. Αυτή η συμπεριφορά δεν υπαγορευόταν από μια ευσεβή συνήθεια, αλλά από την εμπειρία της ορατής παρουσίας των αγίων αγγέλων, που έβλεπε μέσα στον Ναό**[9]**. Την εποχή που ήταν κατάκοιτη -για αρκετούς μήνες- και σιγά-σιγά πλησίαζε ο θάνατος της μια μέρα συνέβη και αυτό το παράδοξο: Γινόταν λειτουργία στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής και ξαφνικά εμφανίζεται στην Εκκλησία η γερόντισσα Ευλαμπία μόνη της. Οι αδελφές ξαφνίαστηκα και την ρώτησαν πως ήλθε. Η γερόντισσα απήντησε απλά " Εμένα, παιδί μου, ο άγιος Αρσένιος έτσι (δηλαδή σηκωτή) με ανέβασε".

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΑΙΩΝΙΟΝ

Πόσο διαφορετική είναι αυτή η γερόντισσα από όλα εκείνα τα τεχνητά μοντέλλα που "λανσάρει" το θρησκευτικό "star system" της εποχής μας. Δεν έκανε κανένα ταξίδι στην Ανατολή για να γνωρίσει την πνευματικότητα των γκουρού και τα "άστραμ'. Δεν οργάνωσε γύρω της κοινόβιο με υποτακτικές που να την λατρεύουν για αγία. Δεν έκανε την "φωτισμένη" ώστε να συγκεκτρώσει γύρω της πλήθη οπαδών. Τα ΜΜΕ δεν ασχολήθηκαν ποτέ μαζί της. Έχοντας την χάρη τού "ταπεινού και ησυχίου" Αγίου Πνεύματος υποτάχθηκε στο θέλημα του Τριαδικού Θεού. Υπέμεινε την ορφάνια και την προσφυγιά με πίστη στο Θεό και αδιάλειπτη Προσευχή. Έζησε μέσα στον κόσμο αφοσιωμένη στα καθήκοντά της ως συζύγου και μητέρας και, όταν αποφάσισε να μονάση, προέκρινε ταπεινά την υπακοή σε ένα Ορθόδοξο Μοναστήρι.

Ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης γράφει:" Η αρχή της θεραπείας του νοός, που λέγεται κάθαρσις, είναι η εκδίωξις από αυτόν όλων των λογισμών, καλών και κακών. Οταν η εκκένωσις αυτή συνδυάζεται με την κάθαρσιν των παθών και ορθήν περί Θεού Πίστιν, ο νους επιστρέφει εις την καρδίαν και δέχεται το Πνεύμα το Άγιον, αποστελλόμενον από τον Πατέρα και τον Υιόν και προσευχόμενον αδιαλείπτως. Τότε κατά τους πατέρας, γίνεται κανείς ναός του Αγίου Πνεύματος και μέλος του σώματος του Χριστού. Η νοερά ευχή λέγεται μονολόγιστος, αφού ο μόνος λογισμός που κατέχει τον νούν είναι η αένναος μνήμη του Θεού"**[10]**. Θα μπορούσε άραγε ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης να μιλήσει με τόση σαφήνεια και απολυτότητα για τόσο υπερφυσικές εμπειρίες, αν δεν είχε βεβαιωθή από την προσωπικότητα της μητέρας του ότι όσα διάβασε στα βιβλία των Πατέρων είναι πέρα ως πέρα αληθινά;

<u>Παραπομπές</u>

1. Γεωργίου Πρεσβυτέρου, Νέα οσία Φωτεινή η Νεαπολίτις, γ΄ έκδοση, Έκδοσις Ι.Μονής Αγίου Προκοπίου Τρικάλων, Αθήναι 2002, σ.10.

2. Γι’ αυτόν τόν πολιτισμό δυστυχώς δεν έχουν δείξει ενδιαφέρον, ούτε η Τουρκία- για ευνοήτους λόγους- ούτε η Ελλάδα.
3. Χαρακτηριστικό είναι το καραμανλήδικο τραγουδάκι για τον Άγιο Αλέξιο τον άνθρωπο του Θεού που αρχίζει με τις λέξεις “Ουρφαγιά κάντη καραντάν” και, βρίσκεται στο μουσικό βιβλίο, Σίμωνος Καρά, Μέθοδο της Ελληνικής Μουσικής τ. Α, Αθήναι 1981, Έκδοση Συλλόγου προς Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής, σ.90 (σε μετάφραση):

“Στην Έδεσσα διά ξηράς πήγε (ο Αλέξιος), τον διεφύλαξε ο πλάστης του.

Γλύτωσε το κεφάλι του απ τους μπελάδες, σ’αυτήν την υπομονή ο Αλέξιος.

Πετσί και κόκκαλο έμεινε, παρά Θεού πολλά χαρίσματα έλαβε.

Δέκα επτά χρόνια έμεινε εκεί σε τέτοια υπομονή ο Αλέξιος.”

4. Το πρωτότυπο κείμενο είναι στην Τουρκική και μας το διέθεσε ευγενώς σε μετάφραση ο ανεψιός της γερόντισσας π. Πολύκαρπος Καλαϊτζόγλου.
5. απόσπασμα από την πιο πάνω αναφερθείσα εις χείρας του π. Πολυκάρπου Καλαϊτζόγλου ευρισκομένη εξομολόγηση της γερόντισσας.
6. άλλο απόσπασμα από την εξόμολόγησή της
7. όλες οι πληροφορίες για την ζωή της γερόντισσας Ευλαμπίας, ως μοναχής στο Ι. Ησυχαστήριο “Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος” δόθηκαν, με την ευλογία της καθηγουμένης του Ι. Ησυχαστηρίου Φιλοθέης μοναχής, από τις αδελφές που την εξυπηρετούσαν, προς τις οποίες και ανήκουν οι εποφειλόμενες ευχαριστείες.
8. “ Εσείς νομίζετε κοιμάμαι. Εγώ βλέπω αγγέλους, γεμάτη η Εκκλησία” έλεγε κάποτε σε μία μοναχή.
9. Ιωάννου Ρωμανίδη, Γρηγορίου Παλαμά έργα τ.1, Θεσσαλονίκη 1984, Εκδόσεις Πουρναρά, σ.23.

Πηγή: Πρωτοπρεσβυτέρου Λάμπρου Φωτόπουλου, «Η Γερόντισσα Ευλαμπία Ρωμανίδου», Αθήνα 2003